

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

1944

NOVEMBER

- Do 9 *Plotseling een ijverige bui en aan dit boekje begonnen. Werk sinds 15 Aug. 1944 in de kopermijn van Motoyama. Sinds 4 November 1944 nachtdienst en vandaag yasmé (=vrij).
Werktijd nachtdienst: vertrek uit kamp 2 uur 's middags en terug in kamp 10 uur 's avonds. Vandaag kledinginspectie verwacht, doch niet doorgegaan.*
- Vr 10 *Vandaag weer aan de slag op 4 maaltijden. Om 2 uur 's middags naar de mijn vertrokken. Met de lift tot 300 m gedaald en gewerkt op 280 m. Het werk bestond uit het opruimen van steengruis in een mijngang. Het steengruis is ontstaan door dynamiet-ontploffingen.
Om 10.30 's avonds thuis en toevallig een flinke avondpot bestaande uit gort, boontjes en oebie.*
- Za 11 *Avonddienst mijnwerk: opruimingswerk. Mijnlamp van mijn werkbaas in een storkoker van 20 m diepte gevallen, die hij met ware doodsverachting weer heeft opgehaald. Hij heeft zich n.l. naar beneden en omhoog gewerkt met langs een stuk touw, die van stroo gevlochten is. Broek van Pa naar de mijn gebracht om te verhandelen en er 100 pannekoeken voor gevraagd. Aanbod van de Jap is 50 pannekoeken + 3 bento's (= 3 porties rijst). Heb hem gezegd dat hij morgen bericht zal krijgen of de ruil door zal gaan of niet. Door het ongeval met de mijnlamp is het werk zo verlaat dat de hoofdwerkbaas ons is komen afhalen.*
- Zo 12 *Opruimingswerk in de mijn. Broek van Pa geruild en 50 pannekoeken ontvangen. Bij thuiskomst om 11 u. 's avonds 5 p.k. à f0,50 en 5 p.k. à f0.60 verkocht. De Jap in het kamp is er steeds op uit om ons kledingstukken en ander particuliere rommel afhandig te maken. Ben daarom overgegaan tot de ruil v.d. broek. Binnenkort wordt mijn klamboe ook geruild tegen etenswaren in de mijn. De man met wie ik handel houd is een Koreaan met een R.K. godsdienst en weinig achting voor dat tegenwoordige Nipponsche regeering.*
- Ma 13 's *Ochtends heel vroeg opgestaan al waren m'n pannekoeken voor het grootste gedeelte uitverkocht. Zelf heb ik er ook een heleboel naar binnen gebracht, doch de totale opbrengst is toch bij de f17,-.*

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

's Avonds weer opruimingswerk en van m'n werkbaas ½ bento cadeau gekregen, die ik niettegenstaande m'n opgeblazen buik heb opgegeten. Bij thuiskomst was er een bowl met kea extra voor me. Dus deze avond tacsan (= veel) eetwerk.

- Di 14 *'s Ochtends om 10 u. moesten we reeds opstaan, vanwege een inspectie. De Jap. korporaal, de Amerikaanse kampcommandant en de Britsch Indische tolk kwamen onze kamer inspecteren. Het was eigenlijk geen inspectie maar een speurtocht naar aardappelen. In de afgelopen nacht zijn er n.l. 150 kg aard. gestolen. Toen de heren binnenkwamen merkte ik aan de pols van de kampcomd. het horloge op, die ik 2 maanden geleden in de mijn verloren heb. Als ik me niet beheerst heb zou ik beslist 10 m. in de lucht zijn gesprongen. Na de inspectie heb ik de kapitein er direct over gesproken en inderdaad het was mijn horloge. Twee maanden geleden heeft één v.d. Britsche jongens het horloge in een aluminium doosje in de mijn gevonden en het aan de kapt. afgedragen. Waarom de kapt. het horloge zo lang heeft aangehouden is me nog steeds een raadsel, want m'n naam stond duidelijk op het doosje gegraveerd. Het resultaat v.d. inspectie is dat ze werkelijk een grote zak met aardappelen hebben gevonden en de daders gepikt hebben: 15 man totaal.
's Avonds in de mijn weer opruimingswerk.*
- Wo 15 *'s Ochtends weer om 10 u. op voor een te verwachten inspectie. Inspectie echter niet doorgegaan. Vandaag precies één jaar in Japan. Tijdens nachtdienst weer opruimingswerk in de mijn.*
- Do 16 *De orders luiden nu dat de nachtdienst elken ochtend om 10 u. 's ochtends moeten opstaan. In de mijn mijnkarren gedouwd van de eene stortkoker naar de andere.*
- Vr 17 *Om 10 u. 's ochtends op en om 10.30 u. alle nachtdiensten opgetrommeld om hout te fourageren van beneden. Met twee man een balk op de nek en daarmee de heuvel op en terug naar het kamp. Mijnwerk: ± 50 karren gedouwd. Avond van 16 op 17 voor het eerst gevoren.*
- Za 18 *In de afgelopen nacht weer gevoren. Om 11.30 net als op de 17de weer balken gesjouwd voor de keuken. Een zware avond gehad in de mijn: karren duwen voor de lift.*

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

- Zo 19 *Algemeen yasmé-dag. Gelukkig het vervoeren van stront uit de beerput naar buiten ontlopen. Een Amerikaanse veldfles uit de beerput opgediept overgenomen voor 5 sigaretten. Veldfles is nog in zeer goede conditie. Om 12.30 u. aangetreden geblazen voor prijsuitreiking. 3 Sigaretten gekregen voor maand trouwe dienst aan Nippon bewezen. Voor het avondeten een broodje gekregen met rode boontjes erin. Het was een soort bapoi. Voor 12 sigaretten een mok met katote overgenomen.*
- Ma 20 *Een rustige dag gehad. In de middag om 2 u. hoog in de lucht een vliegtuig die een rookgordijn achter zich liet.
Geruchten: 7. Am.div. in P.I.
Jap. hebben evenveel vliegtuigen in de Philippijnen als de Amerikanen. In de mijn djotingwerk gehad, dit is het opvullen van oude mijngang met zand en steenen.*
- Di 21 *Een kalme ochtend en in de mijn opvullingswerk.*
- Wo 22 *Geruchten: zware bombardementen op Bonin Eilanden.
Weer 1. Am. div. in de Philippijnen, dus totaal 8 div.
In de mijn opvullingswerk.*
- Do 23 *Weer opvullingswerk in de mijn. Verder geen bijzonderheden.
3 Pannekoeken gekregen van adj. Mulder.*
- Vr 24 *Om 12.30 in de voormiddag luchtalarm en gevaar voor luchtaanval. Alle thuisblijvers naar barak 1 om de komende dingen af te wachten. Pas om 3.15 all clear, waardoor we dus pas om 3.30 in plaats van 1.30 naar het werk konden vertrek. In de mijn de hemel van mijn legerveldklamboe verhandeld voor 3 bento's met rijst, waarvan 2 bento's contant en 1 morgen te ontvangen. Werk in de mijn: opvullingswerk.
2 Sigaretten van Beyer gekregen.*
- Za 25 *Een onvergeetelijke dag, een dag met tacsan (=veel) vreetwerk: Over de hele dag 4½ porties + 5 pannekoeken met waloe-pudding gegeten. Om 12.30 luchtalarm en in de mijn opvullingswerk.*
- Zo 26 *Om 1.15 luchtalarm. In de mijn op 270 m. diepte opruimingswerk verricht. Een stuk groen goed door Sip laten verhandelen, waarvoor vandaag 15 pannekoeken ontvangen en morgen nog 10.*

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

- Ma 27* *Heb een aardige buikloop, tot 11 u. 's ochtends reeds 4 x afgeweest. Een pasfoto van de Jap gekregen, die de 15de v.d. vorige maand genomen is. Om 12.10 luchtalarm, om 3.10 all clear. In de mijn op 200 m diepte opvullingswerk verricht.*
- Di 28* *Rode Kruis pakketten komen. Men mompelt dat er 200 grote pakketten binnen komen, dat zijn dus $200 \times 4 = 800$ dozen. Dit kamp telt ± 300 m, dus per man ± 2 dozen minimum. De Jappen stelen er natuurlijk ook hun deel van. In de mijn op 250 m diepte karren geduwd.*
- Wo 29* *In de mijn op 240 m diepte opvullingswerk.*
- Do 30* *In de nacht van 29 op 30 om 12 u. luchtalarm en luchtaanval geblazen. Het hele kamp moest zich in barak 1 verzamelen, m.a.w. mensen van 6 barakken in barak 1. Pas om 3u. in de ochtend was het all clear en konden we verder slapen. Telefoonbericht van Tokyo: havengebied v. Yokohama gebombardeerd, veel branden en schade. Horloge v. m'n werkbaas door Gabriël in orde laten maken. In de mijn op 240 m opvullingswerk verricht. De onderrand van mijn klamboe in de mijn voor 3 bento's rijst verhandeld, waarvan 1 bento bereids ontvangen.*

DECEMBER

- Vr 1* *In de mijn op 280 m opruimingswerk verricht. 2 de bento rijst ontvangen. Van de Jap 10 sigaretten ontvangen in plaats van de dagelijkse verstrekking van 3 sig.*
- Za 2* *Vandaag laatste dag van onze nachtdienst. Op 280 m opruimingswerk verricht. 3de Bento rijst ontvangen en in de mijn 17 pannekoeken gekocht voor 5 yen. Hiervan 3 pannek. verkocht voor 1,50 yen en 10 voor 7,50 yen.*
- Zo 3* *Algemene yasmé-dag (=vrije dag). Een vulpenhouder, merk Wahl-Eversharp, doch met een Pilot pen gekocht voor 15 yen.
Om 12.00 barang-inspectie. M'n chloorkalkbusje hebben de flikkers weggenomen. Deze keer weer geluk gehad. Ik heb in de gaten dat ze ons onze rommel systematisch bij kleine gedeelten afpikken. Om 12.00 luchtalarm en gevaar voor luchtaanval. Van*

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

nu af aan is het tenminste beter geregeld. Al de Hollanders gaan nu barak 2 en de Amerikanen en de Britsch-Indiërs naar barak 1. Om 4.00 u. all clear. 's Avonds de dag beëindigd met een bowl gort en kleine bowl bruine boontjes en wat aardappelen.

- Ma 4* Vandaag voor het eerst weer in de dagdienst. Om 5 u.30 reveille en om 6 u. appèl. In de afgelopen nacht weer flink gevoren. Mijntwerk op 280 m karren duwen gehad en van m'n werkbaas 1 bento rijst + 1 sigaret cadeau gekregen. In het kamp bezoek gehad van de kampc. Ze hebben zoogenaamd voor onderzoek een grote Rode Kruis doos geopend. Hiervan een kleine doos aan de officieren cadeau gedaan en een paar blikjes met vlees aan de keuken om ze door de boontjes te mengen. Gerucht over het luchtalarm van gisteren: 70 Am. vliegtuigen over Tokio en Yokohama, die tegelijk op deze plaatsjes een paar bommetjes hebben laten vallen. Om 7 u. avond appèl en om 8 u.30. lichten uit.
- Di 5* Sint Nikolaasdag, doch voor ons is het echter weer een dag net als al de andere. 's Ochtends bij het aantreden om naar de mijn te gaan, bleek dat er geen mijnlampen genoeg waren, zodat 21 man gedwongen waren thuis te blijven, waaronder ondergetekende natuurlijk ook bij behoorde. We hebben echter geen vrij gehad maar zijn aan het steenen sjouwen geslagen op last van de Jap. Doch 's avonds hebben we als besluit toch nog een goede avondpot n.l. gort, boontjes, soep en wat vissaus.
- Wo 6* Vanwege geen mijnlamp, weer binnendienst verricht. Om 12 u. luchtalarm.
- Do 7* In de afgelopen nacht om 1 u.30. luchtalarm en gevaar voor luchtaanval. Nog geen mijnlamp en weer binnendienst, o.a. hout halen.
Om 6.u. luchtalarm en om 7.u. all clear.
- Vr 8* In de ochtend om 2.u. luchtalarm, uit onze barak gehaald en naar barak 2 zogenaamd om te schuilen.
Vandaag een mijnlamp geleend en in de mijn op 280 m diepte karren duwen gehad. Van de werkbaas een rijstbal gekregen en bij thuiskomst van het kamp 12 sigaretten en 3½ djeroek verstrekt gekregen.
- Za 9* In de ochtend om 2 u.30 luchtalarm en om 3 u. ongeveer voor het eerst gesneeuwd. In de mijn op 280 m karren duwen gehad. Van de werkbaas een mandarijntje gekregen. In de avond om 7 u. luchtalarm.

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

- Zo 10 *'s Ochtends 7 u. 6 graden onder nul. In de mijn op 280 m karren duwen gehad. Van de werkbaas een rijstbal gekregen en hem een poloshirt van Java gegeven. 's Avonds om 7 u.30 luchtalarm en om 9.u. all clear.*
- Ma 11 *Om 3 u. 's ochtends weer luchtalarm. In de mijn op 280 m karren duwen gehad. Van de baas 15 pannekoeken gekregen. Hiervan 5 in de mijn opgegeten en 7 verkocht à 1,50 yen per stuk. Oh schrik toen we uit de mijn in onze rustkamer kwamen, werden onze etenspannetjes gecontroleerd, omdat een etenspannetje met korean gestolen is van één v.d. Britsche jongens. Het gevolg van deze controle is dat er verscheidene jongens met pannekoeken aangetroffen werden. 3 Bento's rijst werden door één van de jongens in de hoek van de rustkamer gedeponeerd en de dader wou er niet voor uitkomen. Mijn 3 pannekoeken heb ik gelukkig nog tijdens de verwarring die ontstond gedurende het fouilleren weten op te eten. Jammer voor een zekere Pelger, die z'n pannekoeken achter z'n mantel verstopt heeft betrapt is en wel gedeeltelijk door mijn toedoen. Bij het passeren ben ik per ongeluk tegen zijn mantel aangekomen, waardoor z'n pakje met pannekoeken op de grond viel. Totaal zijn er 11 jongens betrapt en ± 700 pannekoeken ingenomen. Bij thuiskomst zijn ze flink afgerammeld en moesten in de avond nog terug naar het mijnkantoor om de Koreanen aan te wijzen met wie ze gehandeld hebben. Gelukkig hebben ze maar 3 Koreanen aangewezen, die natuurlijk ook flink afgerammeld werden. Maar met dat al hebben die 11 jongens steeds in hevige kou met natte schoenen buiten moeten staan en pas om 12 u. middernacht kwamen ze thuis, waar ze voor straf ook nog geen avondeten verstrekt kregen. Tusschen 12 u en 1 u in de nacht nog eens luchtalarm.*
- Di 12 *In het kamp inspectie gehad van een Jap. kapitein. Mijnwerk net als op Ma 11. De ingenomen pannekoeken in de soep verwerkt voor de mensen van de avonddienst. 's Avonds om 8.u. luchtalarm. Om 8.u.30 all clear. Om 9.u.30 weer luchtalarm.*
- Wo 13 *'s Ochtends om 4 uur luchtalarm en voor de 2de x deze winter weer flink gesneeuwd. De tocht van ons kamp naar de mijn is een glijpartij geweest. In de mijn net als gisteren. Van de baas een rijstbal gekregen. Om 12u. overdag nog eens luchtalarm.*
- Do 14 *Om 4u. in de ochtend weer luchtalarm. Mijnwerk net als gisteren. Van de baas een rijstbal gekregen. Vandaag weer sneeuwval. Koortsig uit de mijn gekomen.*

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

- Vr 15 *'s Ochtends om 3u. luchtalarm. Mijnwerk net als gisteren.
‡ Van de baas een rijstbal gekregen en hem een handdoek gegeven voor de goede gang
van zaken. Vandaag De Groot overleden.*
- Za 16 *Mijnwerk net als gisteren. Van de baas een rijstbal en
‡ pudding gekregen. Om 6 u 's middags Doornweerd overleden.*
- Zo 17 *Algemeene yasmé-dag, doch een zeer koude dag. Om 1u.30 op het aantree-veld
aangetreden voor prijsuitreiking aan de beste werkers. Zelf een pakje kerrypoeder
ontvangen.*
- Ma 18 *Mijnwerk net als op 16. Van de baas ¼ bento gekregen. 's Middags om 12 u. en 's
avonds 11 u. luchtalarm.*
- Di 19 *Mijnwerk net als gisteren en een rijstbal gekregen. Pas om 7u. 's avonds thuis.*
- Wo 20 *In de nacht om 1u. luchtalarm. Mijnwerk net als gisteren. Gedurende de dag
luchtalarm.*
- Do 21 *In de nacht luchtalarm. Mijnwerk net als gisteren. Van de baas een rijstbal gekregen.*
- Vr 22 *In de afgeloopen nacht 2 x luchtalarm. Mijnwerk net als gisteren en wat rijst
gekregen. Bij thuiskomst een groote verrassing. Voor ieder een Roode Kruis doos met
eetwaren.
Ben direct begonnen met een reep chocolade, dan een blikje boter met jam en kaas,
... en als besluit een flinke mok koffie met melk suiker en pruimen.*
- Za 23 *In de nacht weer luchtalarm. Mijnwerk net als gisteren en een oebi van de baas
gekregen. Thuis vervolg-eten van de Roode Kruis eetwaren.*
- Zo 24 *In de nacht luchtalarm. Mijnwerk net als gisteren. Vervolg-eten Roode Kruis baran.
Kerstnacht*
- Ma 25 *In de nacht weer luchtalarm. Mijnwerk idem. Van de baas oebi en een rijstbal
gekregen. Vervolg eten Roode Kruis barang.*

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

- Di 26 *Mijnwerk net als gisteren. Van de baas rijst en een stukje vleesch gekregen. ½ Blikje koffie geruild voor 2/3 reep chocolade.*
- Wo 27 *'s Ochtends en 's avonds luchtalarm. Mijnwerk net als gisteren. Corned beef en jam geopend.*
- Do 28 *Overdag 1x en in de avond 3x luchtalarm. Mijnwerk net als gisteren. Van de baas wat rijst gekregen.*
- Vr 29 *Mijnwerk net als gisteren.*
- Za 30 *In de nacht luchtalarm. Mijnwerk idem.*
- Zo 31 *Vrije dag. Om 12 u. eenige plechtigheden voor de 2 overleden Hollanders. Een foto genomen van ons met onze leeg Roode Kruis doozen. Om 4u. tot 5.30 hout-corvee. 's Avonds luchtalarm. Dit jaar beëindigd met een schraal potje.
Vaarwel 1944, ik zal je nooit vergeten.*

1945

JANUARI

- Ma 1 *Ons aller hoop is op dit jaar gevestigd, want met God's hulp zijn we dit jaar nog thuis bij onze gezinnen en familieleden. In het kamp zijn we 's ochtends na tenko (=appèl) begonnen met een strafexercitie om het kamp. Waaraan we die straf te danken hebben weet ik niet.
Ik denk dat het een nieuwjaars begroeting is van de Jap. In de nacht 2x lucht alarm. Vandaag weer vrij.*
- Di 2 *Weer vrij. Kleren gewasschen.*
- Wo 3 *Laatste vrije dag. Houtcorvee.*

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

- Do 4 *Weer aan de slag, d.w.z. voor de overige kampbewoners. Ik heb me de afgeloopen zoo belabberd gevoeld dat ik 's ochtends direct naar het hospitaal ben gelopen om m'n temperatuur te laten opnemen. En het was inderdaad 38.2 . Het gevolg hiervan is natuurlijk dat ik vandaag vrij gekregen.*
's Middags moest ik voor de Jap. dokter verschijnen, doch m'n koorts was nog steeds 38.3. Om 7 u. in de avond luchtalarm.
6 man n. Tokio vertrokken (hospitaal).
- Vr 5 *In de ochtend om 5 u. luchtalarm. Vandaag nog kwartier ziek, doch koortsvrij. In de avond weer luchtalarm. Een handvol koekjes verstrekt gekregen.*
- Za 6 *Vandaag naar de mijn en op 280 m karren duwen gehad. In de ochtend om 5 u. en in de avond om 7u.30 luchtalarm.*
- Zo 7 *In de ochtend om 5u.30 luchtalarm. Mijnwerk net als gisteren. In de barak van vriend Teusink ± 40 Am. sigaretten gestolen.*
Binnen gekomen berichten, vertaald uit een binnen gesmokkelde krant:
1-1-45: Formosa door ± 500 vliegtuigen gebombardeerd.
4-1-45: „ „ ± 400 „ „
Een groote Geallieerde vloot v.d. Zoeloe Zee naar Phil Is. Landingen op eil. Mindoro.
Japan steeds door kleine aantallen vliegtuigen gebombardeerd
- Ma 8 *Mijnwerk net als gisteren. Van de baas een rijstbal gekregen met een vischkoekje.*
- Di 9 *Mijnwerk net als gisteren. Van de baas een rijstbal + vischkoekje gekregen. Overdag luchtalarm.*
- Wo 10 *In de ochtend 2x en 's avonds luchtalarm. Mijnwerk net als gisteren.*
- Do 11 *Na 12 u. middernacht 2x luchtalarm. Mijnwerk net als gisteren.*
- Vr 12 *In de afgeloopen nacht 2x luchtalarm. Mijnwerk idem en een rijstbal gekregen.*
- Za 13 *Mijnwerk idem.*
- Zo 14 *Mijnwerk idem. In de nacht luchtalarm.*

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

- Ma 15 Mijntwerk idem. Overdag luchtalarm.*
- Di 16 Mijntwerk idem. Inspectie van een kolonel.*
- Wo 17 Mijntwerk idem.*
- Do 18 Mijntwerk idem. Tweede Roode Kruis doos gekregen.*
- Vr 20 Mijntwerk idem.*
- Za 20 Mijntwerk idem.*
- Zo 21 Algemeene yasmé-dag. Prijsuitreiking voor de beste en harde werkers. Doch zelf geen prijs gekregen. Waarschijnlijk te lui geweest. 's Avonds van de Jap voor het eerst varkensvleesch gekregen.*
- Ma 22 Mijntwerk: karren duwen + opruimingswerk. In de avond 2x luchtalarm.*
- Di 23 Mijntwerk idem.*
- Wo 24 Mijntwerk idem.*
- Do 25 Mijntwerk idem.*
- Vr 26 Mijntwerk idem.*
- Za 27 In de afgelopen nacht 3x en overdag 1x luchtalarm.
Mijntwerk idem.
Bericht vredesonderhandelingen van japan met China.*
- Zo 28 In de nacht luchtalarm. Mijntwerk idem. Een rijstbal van de baas gekregen.*
- Ma 29 Mijntwerk idem.*
- Di 30 Mijntwerk idem.*

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

Wo 31 *Mijnwerk idem.*

FEBRUARI

Do 1 *In de afgeloopen luchtalarm. Mijnwerk op 280 m. Kopererts in mijnkar laden en daarna uitstorten in koker.*

Vr 2 *In de afgeloopen nacht luchtalarm. Mijnwerk idem.*

Za 3 *Mijnwerk idem. In de nacht luchtalarm.
's Ochtends bleef de mijnlift op 150 m stilstaan vanwege een defect. Toen gedwongen langs ladders naar 280 m te dalen en pas om half twaalf aan de slag. Koortsig thuis gekomen. Op ziekenrapport, temperatuur laten opnemen. Het was echter niet hoog genoeg om morgen vrij te krijgen. Temperatuur was maar 37.2.*

Zo 4 *Koortsig naar de mijn vertrokken. Mijnwerk idem. temperatuur op ziekenrapport 39.8.*

Ma 5 *Kwartierziek in het kamp.
Op ziekenrapport geweest, doch geen koorts.*

Di 6 *Mijnwerk idem.*

Wo 7 *Mijnwerk idem.*

Do 8 *Mijnwerk idem.*

Vr 9 *Mijnwerk idem.*

Za 10 *Mijnwerk idem. Luchtalarm.*

Zo 11 *In de afgeloopen nacht 2x en overdag 1x luchtalarm. Algemeene
‡ yasmé-dag.
De Bree overleden.*

Ma 12 *Mijnwerk idem.*

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

Di 13	<i>Mijnwerk idem.</i>
Wo 14	<i>Mijnwerk idem.</i>
Do 15	<i>In de afgelopen nacht lucht alarm. Mijnwerk idem. Vandaag 3 maaltijden brood.</i>
Vr 16	<i>In de nacht luchtalarm. Mijnwerk idem. Vandaag weer brood. Nagenoeg de hele dag luchtalarm. Voor het eerst Am. vliegtuigen boven het kamp gezien.</i>
Za 17	<i>Weer brooddag en de hele dag luchtalarm. Mijnwerk idem.</i>
Zo 18	<i>Mijnwerk idem. Brooddag.</i>
Ma 19	<i>Mijnwerk idem. Weer gewone voeding.</i>
Di 20	<i>Mijnwerk idem.</i>
Wo 21	<i>Mijnwerk idem. Overdag luchtalarm.</i>
Do 22	<i>Mijnwerk idem. Overdag luchtalarm.</i>
Vr 23	<i>Mijnwerk idem. Vroeg in de ochtend luchtalarm.</i>
Za 24	<i>Mijnwerk idem. 's Avonds luchtalarm.</i>
Zo 25	<i>Algemeene yasmé-dag. In de afgelopen nacht nog 2x luchtalarm en idem dito overdag. Kampinspectie van een officier uit Tokio. Overdag luchtalarm.</i>
Ma 26	<i>Mijnwerk idem. Overdag luchtalarm.</i>
Di 27	<i>Mijnwerk idem. Overdag en 's avonds luchtalarm.</i>
Wo 28	<i>Mijnwerk idem.</i>

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

MAART

Do 1	<i>Mijnwerk idem.</i>
†	<i><u>Edwards v. Muyen overleden.</u> Dagelijks luchtalarm.</i>
Vr 2	<i>Mijnwerk idem.</i>
Za 3	<i>Mijnwerk. Verstrekking 3de Roode Kruis doos: met 11 man 10 dozen.</i>
Zo 4	<i>Algemeene yasmé-dag tevens viering van 1 jarig bestaan van het kamp. Voor elke 3 man 1 flesch druiven sap, elk 2 sigaretten en uitstekend avondmaal. Ook nog prijsuitreiking voor de beste en harde werkers.</i>
Ma 5	<i>Mijnwerk idem.</i>
Di 6	<i>“ ”</i>
Wo 7	<i>“ ”</i>
Do 8	<i>“ ”</i>
Vr 9	<i>“ ”</i>
Za 10	<i>“ ”</i>
Zo 11	<i>“ ”</i>
Ma 12	<i>“ ”</i>
Di 13	<i>“ ”</i> <i>Dagelijks nog steeds 2 of 3x luchtalarm.</i> <i>1 Man ontdekt met pannekoeken en 2 man met meel.</i>
Wo 14	<i>“ ”</i>
Do 15	<i>“ ”</i>

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

Vr 16	" "	
Za 17	" "	
Zo 18	<i>Algemeene yasmé-dag met prijsuitreiking voor harde en goede werkers.</i>	
Ma 19	<i>Mijnwerk idem.</i>	
Di 20	" "	
Wo 21	" "	<i>Dagelijks</i>
Do 22	" "	<i>nog steeds</i>
Vr 23	" "	<i>luchtalarm.</i>
Za 24	" "	
Zo 25	" "	
Ma 26	" "	
Di 27	" "	<i>Ziska's verjaardag.</i>
Wo 28	" "	
Do 29	" "	
Vr 30	" "	
Za 31	" "	

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

APRIL

Zo 1	Paschen. Algemeene yasmé dag.
Ma 2	Mijnwerk idem.
Di 3	" "
Wo 4	" "
Do 5	" "
Vr 6	" "
Za 7	" "
Zo 8	" "
Ma 9	" "
Di 10	" "
Wo 11	" "
Do 12	" "
Vr 13	" "
Za 14	Mijnwerk id. Ma's verjaardag.
Zo 15	Algemeene yasmé-dag met prijsuitreiking: een groote en een kleine zak met biscuitjes gekregen. <u>Bericht: overlijden van Pres. Roosevelt op 12 dezer.</u>
Ma 16	Mijnwerk idem.

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

Di 17	" "	
Wo 18	" "	
Do 19	" "	<i>Dagelijks</i>
Vr 20	" "	
Za 21	" "	<i>luchtalarm.</i>
Zo 22	" "	
Ma 23	" "	
Di 24	" "	
Wo 25	" "	<u>Bericht: Berlijn gevallen.</u>
Do 26	" "	
Vr 27	" "	<i>Dagelijks</i>
Za 28	" "	<i>luchtalarm.</i>
Zo 29		<i>Algemeene yasmé-dag. Inde keuken gewerkt en een flinke portie kera verdiend.</i>
Ma 30		<i>Mijnwerk idem.</i>

MEI

Di 1	<i>Mijnwerk idem.</i>
Wo 2	" "
Do 3.	" "

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

Vr 4	„ „	<i>Bericht: Hitler zelfmoord en Mussilini vermoord door eigen troepen.</i>
Za 5		<i>Mijnwerk id. Bericht capitulatie van Duitschland ook in bezette gebieden. 36 Roode Kruis doozen binnengekomen.</i>
Zo 6		<i>Algemeene yasmé dag.</i>
Ma 7		<i>Mijnwerk idem.</i>
Di 8	„ „	<i>Bericht: Duitschland gecapituleerd</i>
Wo 9	„ „	<i>Dagelijks</i>
Do 10	„ „	
Vr 11	„ „	<i>luchtalarm.</i>
Za 12	„ „	
Zo 13	„ „	
Ma 14	„ „	
Di 15	„ „	
Wo 16	„ „	
Do 17	„ „	<i>Dagelijks</i>
Vr 18	„ „	<i>luchtalarm.</i>
Za 19	„ „	<i>½ Roode Kruis doos gekregen</i>
Zo 20		<i>Algemeene yasmé-dag. Prijsdag: 18 sigaretten gekregen.</i>
Ma 21		<i>Mijnwerk idem.</i>

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

Di 22 " "

Wo 23 " "

Dagelijks

Do 24 " "

Vr 25 " "

luchtalarm.

Za 26 " "

Zo 27 " "

Ma 28 " "

Di 29 " "

Wo 30 " "

Do 31 " "

JUNI

Vr 1 *Mijnwerk idem.*

Za 2 " "

Zo 3 *Algemeene yasmé-dag, tevens groote schoonmaak barak en voorinspectie van de korporaal. Vanwege het niet aanwezig zijn in de kamer tijdens inspectie hebben wij 13 man totaal 1 uur lang op de appèlplaats in de houding moeten staan voor straf. Het eten was buitengewoon goed.*

Ma 4 *Mijnwerk idem.*

Di 5 " "

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

Wo 6	„ „	
Do 7	„ „	<i>Inspectie v/d kolonel</i>
Vr 8	„ „	<i>Nieuwe Jap. kamp comd.</i>
Za 9	„ „	<i>Schitterend eten met visch en vleesch.</i>
Zo 10	„ „	<i>Ongeveer 75 viermotorige bommenwerpers over het kamp, waarvan 3 afgeschoten door luchtafweer.</i>
Ma 11		<i>Mijnwerk idem.</i>
Di 12	„ „	
Wo 13	„ „	
Do 14	„ „	<i>Dagelijks</i>
Vr 15	„ „	
Za 16	„ „	<i>luchtalarm.</i>
Zo 17		<i>Algemeene yasmé-dag met prijsuitreiking. 13 Sigaretten gekregen voor beste en regelmatige werker. Toespraak gehad v.d. nieuwe Jap. kampcomd., waarin hij ons tevens mededeelde dat hij zal proberen ons meer eten te geven.`</i>
Ma 18		<i>Mijnwerk idem.</i>
Di 19	„ „	
Wo 20	„ „	
Do 21	„ „	<i>Dagelijks</i>
Vr 22	„ „	

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

luchtalarm.

Za 23 „ „

Zo 24 „ „

Ma 25 „ „

Di 26 „ „ *In de afgelopen nacht van 11 u. tot 1.30 maansverduistering.*

Wo 27 *Mijnwerk id. Jarig vandaag. Alleen in m'n binnenste gevierd en dank God voor deze rustige en aangename dag.*

Do 28 *Mijnwerk id.*

Vr 29 „ „

Za 30 „ „

JULI

Zo 1 *Algemeene yasmé-dag. Groote schoonmaak en goed eten.*

Ma 2 *Mijnwerk idem.*

Di 3 „ „ *Wedstrijd in de mijn. Degene die het hardst werkt krijgt één dag yasmé er bij.*

Wo 4 „ „

Do 5 „ „

Vr 6 „ „

Za 7 „ „ *Dagelijks luchtalarm, met zoo nu
en dan Am. bombers en jagers in de lucht.*

Zo 8 „ „

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

Ma 9	„ „
Di 10	„ „
Wo 11	„ „
Do 12	„ „
Vr 13	„ „
Za 14	<i>Op avondappèl door Jap. serg. voor de troep geroepen en bekend gemaakt dat Yasmé dag voor mij alleen. Toen de troep thuis kwam in de middag zijn we allen geïnjecteerd. ik morgen als eenigste yasmé krijg voor mijn buitengewoon goede werk in mijn. Na tenko is deze serg. nog in de kamer geweest en heb ik 5 sigaretten van hem gekregen.</i>
Zo 15	<i>1e Algemeene yasmé-dag. Elk een derde flesch met druivensap cadeau gekregen. Verder de heelen dag koortsig vanwege de injectie gisteren.</i>
Ma 16	<i>2e Algemeene yasmé-dag. De Jap heeft ons werkelijk met rust gelaten.</i>
Di 17	<i>'s Ochtends heel vroeg Am. bombers en jagers over het kamp. In onze buurt bommen gevallen.</i>
Wo 18	<i>Om 12u. in de nacht zwaar gedreun, hoor- en voelbaar afkomstig van Am. scheepsafweer. Overdag Am. jagers over het kamp en links en rechts gemitrailleerd. Mijnwerk net als gisteren. Om 5u. in de middag het heele mijnbedrijf gestopt vanwege stagnatie door mitrailleurvuur.</i>
Do 19	<i>Mijnwerk id. Overdag luchtalarm.</i>
Vr 20	<i>In de afgeloopen nacht van 11.30 tot 2.uur in de tunnel vanwege luchtaanvallen. De lucht was <u>hel verlicht door de vele uitgebroken branden</u>. Overdag <u>geen</u> mijnwerk.</i>
Za 21	<i>Weer geen mijnwerk. Overdag 1x luchtalarm, doch geen vliegtuigen.</i>

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

Zo 22	<i>Geen mijnwerk. 1x luchtalarm</i>	
Ma 23	<i>„</i>	<i>„</i>
Di 24	<i>„</i>	<i>„</i>
Wo 25	<i>„</i>	<i>„</i>
Do 26	<i>„</i>	<i>„</i>
Vr 27	<i>„</i>	<i>„</i>
Za 28	<i>Geen mijnwerk. Luchtalarm</i>	
Zo 29	<i>„</i>	<i>„</i>
Ma 30	<i>„</i>	<i>„</i>
Di 31	<i>„</i>	<i>„</i>
	<i>In de middag een soort tooneel uitvoering, waarin ongeveer 15 Jap. meisjes optraden, die enkele zang en dans nummers ten bate hebben gegeven. Ook een bandje van onze jongens hebben eenige nummers weggegeven. Dit alles is gegeven z.g. voor de rouleerende Jap. wacht, terwijl verscheidene hoge Jap. mijn-autoriteiten ook aanwezig zijn.</i>	

AUGUSTUS

Wo 1	<i>Mijnwerk: op 150 m verdieping/opvullingswerk. Luchtalarm.</i>	
Do 2	<i>Binnendienst: houtcorvee. Luchtalarm.</i>	
Vr 3	<i>Mijnwerk id. Wo 1.</i>	<i>„</i>
Za 4	<i>Mijnwerk op 150 m opvullingswerk.</i>	<i>Luchtalarm.</i>

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

Zo 5	„ „ „ „
Ma 6	Binnendienst: houtcorvee „
Di 7	Yamacorvee: groenten zoeken „
Wo 8	Binnendienst: Houtcorvee „
Do 9	„ „ „
Vr 10	„ <u>Rusland in oorlog met Japan</u> „
Za 11	Mijnwerk op 270 m karren duwen. „ Vandaag: <u>1 jaar in het kamp Motoyama</u>
Zo 12	Mijnwerk: id. Geallieerden geland in <u>Kioe Tsjoe</u>
Ma 13	Luchtalarm.
Di 14	„ „
Wo 15	„ „ Vroeg uit de mijn gehaald. Thuis officieus bericht <u>Japan gecapituleerd</u> .
Do 16	Geen dienst. Extra sigaretten gekregen. Eten gewoon.
Vr 17	Vivres gefourageerd. Menu: 's ochtends een goede pul pap + boontjes, 's middags groen + boontjes, 's avonds een soort nasi goreng + boontjes + gevuld broodje.
Za 18	Geen dienst. Menu: 's Ochtends pap, voor de rest als gewoonlijk.
Zo 19	Schoonmaak kamp. Menu: 's ochtends pap en 's avonds broodjes.

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

- Ma 20 *Rust in kamp.*
- Di 21 *Corveeën uitgegaan. Groenten en weg.*
- Wo 22 *Vrij van dienst. Ons varkentje geslacht ± 60 kilo. 's Avonds een goede maaltijd + een extra portie gort.*
- Do 23 *Binnendienst.*
- Vr 24 *Om het uur loeide de sirene, als teken dat Japan van heden af tot de vrede is teruggekeerd.
Ons eten is vermeerderd met ± 1 2/3 x de hoeveelheid die we gewoonlijk kregen.*
- Za 25 *Geen dienst. Sirene nog steeds de heel dag door. Eten ook als gisteren.*
- Zo 26 *Een dag net als gisteren.*
- Ma 27 *Am. jagers 's ochtends boven het kamp. Een hoop gejuich en geschreeuw van ons.
Enkele pakketten met sigaretten en candy uitgeworpen.*
- Di 28 *Vandaag 2 groote viermotorige B29 over, die 2 groote ladingen met kleeën, schoenen, sigaretten, blikjes eetwaren en suikerwerk hebben uitgeworpen. Ook hebben dezelfde vliegtuigen van gisteren wat uitgeworpen.*
- Wo 29 *Jagers, lichte bommenwerpers en één B.29 hebben vandaag pakketten met eetwaren uitgeworpen.
Mac Arthur in Tokyo gearriveerd.*
- Do 30 *3 B.29. hebben in de ochtend 4 groote ladingen uitgeworpen en in de middag ook de lichte bommenwerpers. Vandaag troepen in Tokyo geland.*
- Vr 31 *Verjaardag v.d. Koningin. 's Ochtends een kleine parade. Wilhelmus gezongen en ook het Eng. volkslied.
Druilig en mistig weer: geen vliegtuigen over het kamp.*

Dagboek Harry Rundberg

kopermijn Motoyama (Japan) 1944-1945

1945

SEPTEMBER

- Za 1 *Nog steeds mistig en regenachtig. 1 B29 over het kamp, doch niets uitgeworpen.*
- Zo 2 *Onvoorwaardelijke capitulatie van heel Nippon heden een feit. In de ochtend een luchtshow van B29'ers. In de middag 7 pakketten van lichte bommenwerpers.*
- Ma 3 *In de middag weer pakketten van lichte bommenwerpers. Met 4 anderen betraapt door Am. op handelen van Am. sigaretten voor eieren met de Koreanen. Gevolg met z'n vijfen door Am. kmpcomd. in de petoet op rijst en zout voeding.*
- Di 4 *'s Ochtends werd ons weer rijst en zout voorgezet als ontbijt maar geen van ons heeft die eerste klas voeding aangeraakt. In de ochtend tot ± half twaalf strafcorvee. Omdat tevens deze ochtend tevens ook het bericht doorgekomen is dat we morgen het kamp moeten verlaten is de rest van onze straf kwijtgescholden.*
- Wo 5 *'s Ochtends om half zes bepakt en gezakt aangetreden en om kwart voor zes afgemarcheerd de vrijheid tegemoet. Onze stoet bestond uit 3 groepen. Vooraan liepen de Am. met de Am. vlag beschermd door 2 man met geweren, daar achter kwam de Hol. groep, ook met onze vlag en beschermd door 2 geweren en daarna kwam de Britsche groep ook met vlag en geweren.
De hele weg door werd er gezongen en links en rechts werd er met kauwgom, sigaretten en suikertjes gestrooid voor de Jap. kindertjes en jonge meisjes. Na een marsch van 1½ uur kwamen we in Hitachi waar we de jongens van kamp 6 tegenkwamen die gezamenlijk met ons verder zullen gaan. Hitachi is werkelijk veranderd. De eens zo bloeiende koperstad is nu te vergelijken met een kerkhof. Letterlijk geen enkel gebouw staat er meer overeind. Het is werkelijk een ruïne. Enfin, na een treinreis van 1½ uur in Noordelijke richting kwamen we aan een Havenstadje. We hebben er de heele dag gewacht, maar er was helaas geen Aan.schip die ons kwam halen. Gevolg de nacht onder gebracht in een school van Onnahama.*